

Mennyi szép ló!

2 × 45 perces komplex szövegfeldolgozó és képpalkotó óra (magyar, ének-zene, vizuális kultúra)

Miről szól ez a tanegység?

A lovak világát szeretnénk a gyerekekhez közelíteni a versek képei, ritmusa, dallama, vizuális ábrázolása nyomán. Világképépítésről van szó, ami nemcsak képekből, hanem hangokból, mozgásokból, komplex érzetektől áll össze.

Áttekintő vázlat

5.1 Lovas versek, ritmusok	45 perc
5.1a Három szép ló	15 perc
5.1b Tripp-trapp	15 perc
5.1c Barna ló és kiscsikó	15 perc
5.2 Zöld mezőben barna ló	45 perc
Összesen:	2 × 45 perc

Előkészületek

A tanegység pergő ritmusokra, ritmizálásra épül, amit nem árt előre jól begyakorolni a pedagógusnak.

A két óra közötti szünetet is kihasználhatjuk spontán fogójátékkal a világépítésre.

Ha meg tudjuk oldani, egy lovasgazdát vagy lovasfarmot is felkereshetünk, aminek szervezését időben el kell kezdeni.

5. tanegység

FELDOLGOZOTT MŰVEK

Weöres Sándor: *Falu végén*

Varró Dániel: *Lovak*

Szabó T. Anna: *Körforgás*

MIT KÉSZÍTSEK ELŐ?

Szöveggyűjtemény

Internet, projektor, hangfal

Rajzlap, rajzeszközök

ÉVFOLYAM

1-2. osztály

FELADATOK LEÍRÁSA

5.1 Lovas versek, ritmusok

5.1a Három szép ló

Játsszunk vershunyt! A gyerekek hunyják be a szemüket, és figyeljenek a versre! A pedagógus olvassa fel [Weöres Sándor *Falu végén*](#) című versét kétszer egymás után! Milyen képeket látnak közben a gyerekek?

Felolvasás után beszéljünk a látottakról!

Milyen a három szép lúd? Hol fürödnek? (Vigyázat! Nem a kútban, hanem a kút mellett fürödnek. A kút mellett lehet egy libaúsztató.)

Milyen a három szép ló? Mit csinálnak a lovak? Milyen színűek lehetnek?

MIT AKARUNK ELÉRNI?

A lovakat próbáljuk közelebb hozni a gyerekekhez a versek képei, ritmusa, dallama és egy film segítségével.

JEGYZETEIM

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Vershunyó: belső képek
vershallgatás közben

Beszélgetés

Vers olvasása, ritmizálá-
sa együtt és szólamvál-
tásokkal

Ritmusjáték, ritmusva-
riációk

Megzenésített vers meg-
hallgatása, a zenére
ritmikus-dallamos szö-
vegmondás

Vers olvasása, értelme-
zése

Filmfelvétel – kanca és
csikója – megtekintése
(Mozgásos játék: árok-
fogó)

Gázoljunk mi is a lovakkal, a „falu végén” lüktető ti-ti-tá-tá ritmusára! Ujjunkkal koppanthatjuk is a ritmust:

Falu végén <u>van</u> egy mély kút,	□ □	ti-ti-tá-tá ti-ti-tá-tá
<u>ottan</u> fürdik <u>három</u> szép lúd.	□ □	ti-ti-tá-tá ti-ti-tá-tá
Falu végén <u>van</u> egy mély tó,	□ □	ti-ti-tá-tá ti-ti-tá-tá
<u>abban</u> gázol <u>három</u> szép ló.	□ □	ti-ti-tá-tá ti-ti-tá-tá

Feloszthatjuk a verset fiú- és lányszólamra: előbb a ludak két sorát a lányok, a lovak két sorát pedig a fiúk mondják, szintén ritmizálva. Majd szerepcserével a fiúk a ludak, a lányok a lovak sorait ismételjék! (Valószínűleg ekkorra már kívülről fűjják a verset.)

5.1b Tripp-trapp

15
perc

Fussunk tovább a lovakkal! A három szép ló közül kettő, egy fehér és egy fekete átugrik egy másik versbe. Figyeljétek meg, miért és hogyan futnak! Olvassuk fel [Varró Dániel Lovak](#) című versét a futás ritmusát érzékeltetve! Majd beszélgessünk! Miért fut a két ló? (A vihar elől? És amikor a nap süt?) Hogyan futnak? (Mint a szél? Mint a napfény?)

Mit jelent ez a sor: „Baljós az ég, viharló!”? Hogyan mondhatnánk másképp? (Rosszat ígér az ég, vihar lesz.)

Hogyan mondhatnánk másképp, hogy a két ló „belevaló”? (Például rátermett, tehetséges, jó futó.)

Legyetek ti is belevaló versolvasók! Olvassátok fel a verset olyan ritmusban, ami a lovak futását idézi! A gyerekek néma olvasással készüljenek fel a hangos olvasásra! Majd a „belevaló”, vállalkozó gyerekek közül olvassák fel páran a verset a saját ritmusértelmezésük szerint! Izgalmas variációk keletkezhetnek.

Alakítsunk tripp-trapp kórust, három szólammal! Előbb szólamonként külön, majd együtt is szólaltassuk meg a sorokat, többször ismételve! Két ujjunkkal is kopogjuk a ritmust!

1. szólam – lassú sétá:

Tripp-trapp, tripp-trapp. | | | tá-tá tá-tá

2. szólam – ügetés:

Tripp-trapp. Tripp-trapp. □ □ ti-ti ti-ti

3. szólam – gyors vágta:

Tirirapp-tirirapp. □ □ □ ri-ri-ti ri-ri-ti

Vedd figyelembe!

Egy ritmusváltozat, amelyet a bemutatásnál és a végén közös versolvasással is bevethetünk:

JEGYZETEIM

<u>Tripp</u> -trapp, <u>tripp</u> -trapp.	...	tá-tá tá-tá
<u>Fekete</u> ló, <u>feh</u> ér ló.	□□□□	ti-ti-ti-ti ti-ti-tá
<u>Bal</u> jós az ég, <u>vi</u> harló!	□□□□	ti-ti-ti-ti ti-ti-tá
<u>De</u> a két ló <u>be</u> levaló,	□□□□□	ti-ti-ti-ti ti-ti-ti-ti
<u>feh</u> ér ló és <u>feh</u> ete ló –	□□□□□	ti-ti-ti-ti ti-ti-ti-ti
<u>sü</u> vít a szél: <u>fu</u> tnak!	□□□	ti-ti-ti-ti tá-tá
<u>Kis</u> üt a nap: <u>fu</u> tnak!	□□□	ti-ti-ti-ti tá-tá
<u>Tripp</u> -trapp. <u>Tripp</u> -trapp.	□	ti-ti tá-tá

Variáció

Ha a gyerekek belevalók, és belejönnek a ritmizálásba, különböző lassabb és gyorsabb, poroszkáló, ügető, vágató ritmusokat is kitalálhatunk a hangutánzókkal:

- Tripp-trapp-tapp-tapp, tripp-tapp-tapp-tapp
- Trippata-rata-pata, trippata-rata-pata
- Tirirapp-tirirapp-tap-rapp-tap-rapp

5.1c Barna ló és kiscsikó

Szabó T. Anna *Körforgás* című versét hallgassuk meg Szalóki Ági előadásában (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán).

15
perc

Majd olvassuk el a verset, és próbáljuk megfejteni sorról sorra a benne rejlő bújóska játékokat. Itt egy értelmezési kísérlet:

Zöld mezőben barna ló, → szó szerint értendő
barna lóban zöld mező. → a barna ló legel, a mező füve belekerül
Zöld mezőben kiscsikó, → kiscsikó is van a zöld mezőben
barna lóban rejtező. → de még az anyja hasában

Kibújik a kiscsikó, → megszületik a kiscsikó, kibújik a pocakból
bebújik a zöld mező, → az anya legel, fűvel telik a hasa
kiscsikóban barna ló, → a csikó elképzeli, ő is nagy ló lesz egyszer
zöld mezőben rejtező. → aki zöld mezőben él, fű rejti lába nyomát

A ritmikus-dallamos szövegmondást hallgassuk meg újra, és mondogassuk, énekeljük együtt az előadóval!

Végül nézzünk meg egy rövid filmfelvételt egy anyalóról (kancáról) és csikójáról (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán)!

MIT AKARUNK ELÉRNI?

Anyaló és kiscsikó kapcsolatának ábrázolása a vers vagy egy képzelt történet nyomán.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Ritmikus-dallamos szövegmondás, éneklés a megzenésített versre
Illusztráció, rajz a vers vagy a szereplőivel elképzelt történet alapján
Rajzok megtekintése, mesélés a képek alapján

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHEZ A FELADATHOZ?

Rajzlap, rajzeszközök

Variáció

Szünetben játszhatunk „Árkot ugrik a csikó!” játékot.

A fogójáték eredeti, természetes helyszíne egy árok, amit az iskolaudvaron két rajzolt/karcolt vonallal is kijelölhetünk. Az árokban helyezkedik el a fogó, annak határvonalán nem léphet túl. A többiek a csikók, akik az árok egyik oldaláról ugrálnak át a másik oldalra. A fogó igyekszik elkapni valamelyik csikót ugrás közben. Akit sikerül megérintenie, azzal helyet cserél. A csikók közben incselkedve gajdolják, éneklük az „Árkot ugrik a csikó!” dalocskát. Kottával együtt elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán.

5.2 Zöld mezőben barna ló

Hallgassuk meg újra [Szabó T. Anna Körforgás](#) című versét Szalóki Ági előadásában, és mondogassuk, énekeljük együtt a dalt az előadóval!

A gyerekek készítsenek rajzot, illusztrációt a vershez, vagy a vers alapján képzeljenek el egy történetet az anyalóval és kiscsikóval, és ez alapján rajzoljanak egy képet!

Óra végén nézzük meg egymás rajzait, és a vállalkozók meséljenek a rajzokról!

Vedd figyelembe!

A versben teljes világkép rejlik, és a feladat is világképábrázolást rejt magában. Ha így tekintünk rá, máris több lesz a rajz pusztán illusztrációnál. Nem az a célunk, hogy a gyerekek „élethű” lovakat rajzoljanak. Ha kellőképpen bevonódtak a vers és a zene világába, ez a követelmény nem is fogja gátolni őket.

Variáció

Ha meg tudjuk oldani, egy lovasgazdát vagy lovasfarmot is felkereshetünk. A program valószínűleg komolyabb szervezést és előkészületet igényel, és lehet, hogy csak délutáni programként, illetve osztálykirándulásként kivitelezhető.

